

RAST KÂR-I NÂTIK

EZ-NÂTIK-I KÂR-I RAST-I ZÂKİR-İ ESÂTİZ Ü MAKAMÂT

Güfte ve Beste:
Osman Nuri Özpekel

10.10.2004

Usûlü: Kâr Raksânı

"Makamları ve üstâdları zikreden Rast Kâr-ı Nâtik'dır"

- 66 makam ile 77 bestekâr ve müzisyen ismi zikredilmiştir -

(♩ = 106)

Pencügâh
Kâ n Ab dül ka dir i le Rast ge tir dim ben sö zü ----- SAZ -----

Segâh
Son ra Pen cü gâ he Hâ fız i le çe vir dim yü zü ----- SAZ -----

Mâhûr
Ol mü bâ rek tek bî ri It rî de kıl dım da Se gâh ----- SAZ -----

Nevâ
Mâ hûr ol du nağ me dön dü Be kir A ğa ya ni gâh ----- SAZ -----

Bayâtî
Kad ri i Â mâ E fen di den Ne vâ al dım he mân ----- SAZ -----

Bûselik
Bir Ba yâ tî söy le dim Tab' î ye gel di ğim ze man ----- SAZ -----

Şehnâz
Bû se lik fas lı Re ceb Çe le bi siz ol maz de yû ----- SAZ -----

Şehnâz Bûselik
Ey le di Şeh nâz da Na zım Çe le bi hâ yû hû yû ----- SAZ -----

Sûzidil
Mus ta fa Ça vuş i le Şeh nâz Bû se lik ge lir ----- SAZ -----

Hüseynî
Sû zi dıl Ab dül ha lim A ğa i le şû le ve rir ----- SAZ -----

Rast-Kâr-ı Esâtîze (2)

Nişâburek

Ka ra İs mâ il A ğay la et dim Hü sey nî te mâm --- SAZ ---

Hisâr

Zen ci ri Ni şâ bu rek En fi Ha san la pür ma kam --- SAZ ---

Muhayyer

Dem ge lir yol Meh med A ğa i le Hi sâ ra dü şer --- SAZ ---

Bayâtî Arabân

Bir Mu hay yer yâr se vip de Hâ cı Sâ dul lâh şa şar --- SAZ ---

Sûzidilârâ

Kim Ba yâ tî A ra bân la göz ko yar Mih ri bâ na --- SAZ ---

Sâzkâr

Sû zi di lâ râ dü şer Sul tân Se lim Sâ lîs Hâ nâ --- SAZ ---

Gülizâr

Sâz kâr ey le di e lin den Çık tı İl yâ hû de di --- SAZ ---

Sultâniyegâh

Tan bû rî İ sak ge lip iş te Gül i zâr bu de di --- SAZ ---

Ferahfezâ

Der viş İs mâ il he mân Sul tâ nı ol muş Ye gâ hın --- SAZ ---

Ferâhnâk

Var da kos ta müb di i ma ka mı Fe râh fe zâ nın ---SAZ ---

Rast Kâr-ı Esâtîze (3)

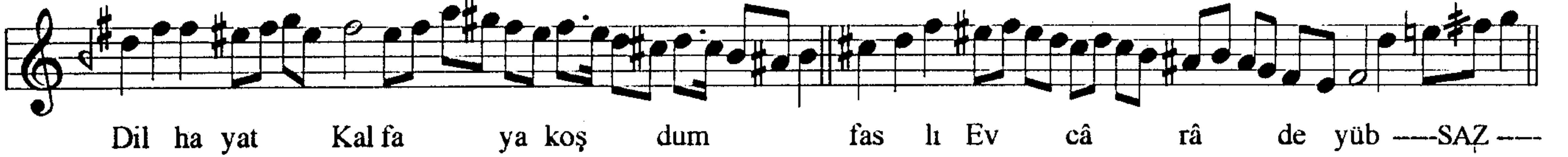
Yegâh

Evcârâ

Zâvîl

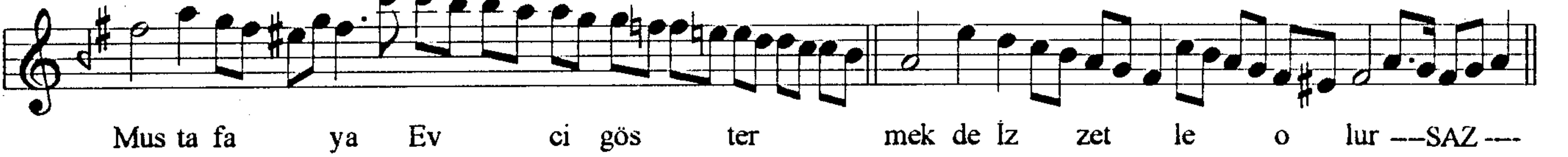
Rahat'ülervâh

Evc

Irak

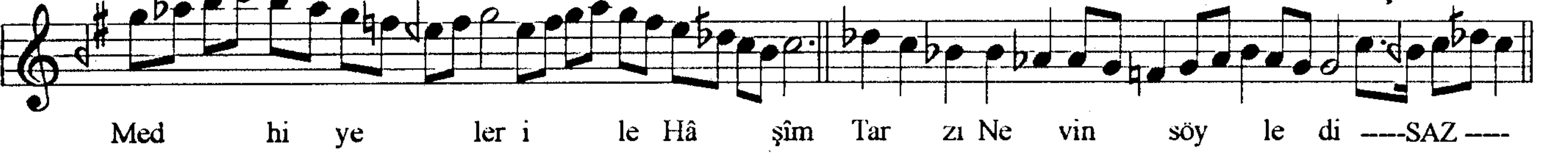
Çargâh

Tarz- Nevîn

Şivenümâ

Muhayyer Kürdî

Rast Kâr-ı Esâûze (4)

Acem Kürdî

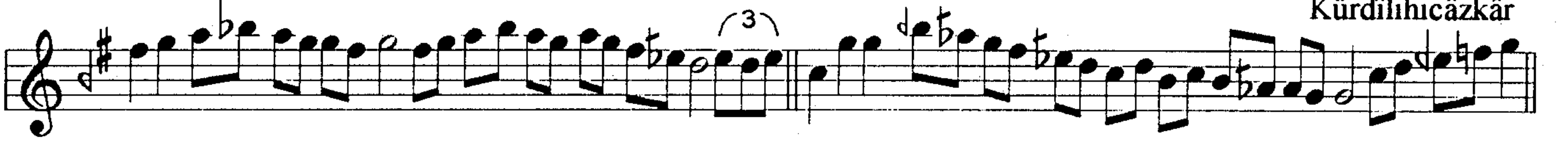
Ol Mu hay yer Kür di de Rif at Be yin hik me ti var---SAZ---

Hicâzkâr

Ni ko ğos A ğa i le A cem Kür dî di li sa rar ---SAZ---

Kürdîlihicâzkâr

De de Ze kâ î Hi câz kâr i le bül bül yâ de der ---SAZ---

Kürdîlihicâzkâr

Ha cı Â rif Bey le Kür dî li hi câz kâr şâd de der ---SAZ---

Kürdîlihicâzkâr

Bi men Şen le Se lâ nik li Ah med Bey ler

Nihâvend

Fah ri yâ ne tar zi le bu ma ka mı çok sev di ler ---SAZ---

Şedd-i Arabân

Tan bû rî A li E fen di Ni hâ vend le pey â pey---SAZ---

Neveser

Şed di A ra ban la coş tu Tan bû rî Ce mil Bey ---SAZ---

Dügâh

Nev e ser le tak dîr uy du ol Â fet E fen di ye ---SAZ---

Sûzinâk

Ha cı Fâ ik Bey Dü gâ hi et di dos ta he diy ye ---SAZ---

Rast Kâr-ı Esâtîze (5)

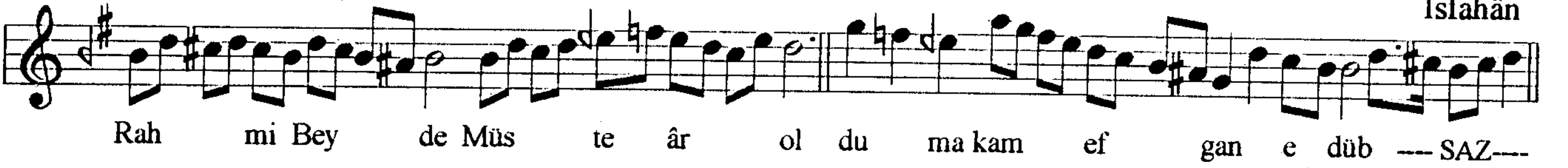
Uşşâk

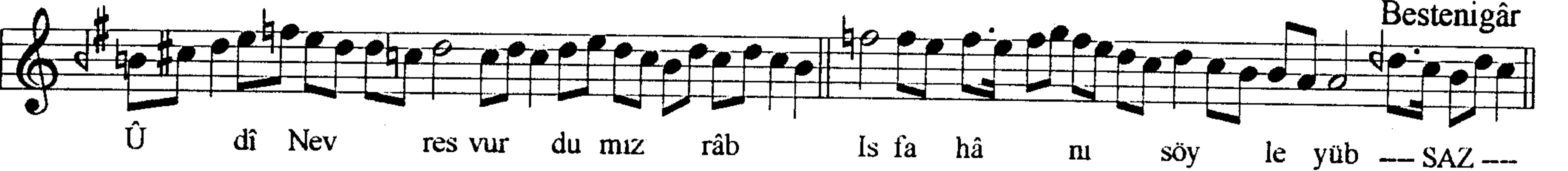
Müsteâr

İsfahân

Bestenigâr

Bestenigâr

Dilkeşide

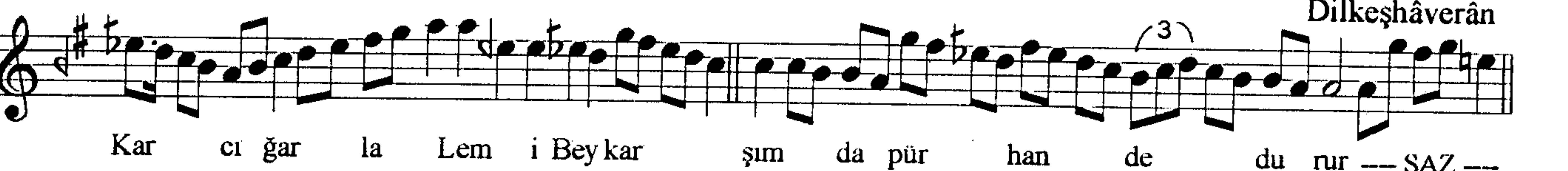
Lâlegül

Karcıgar

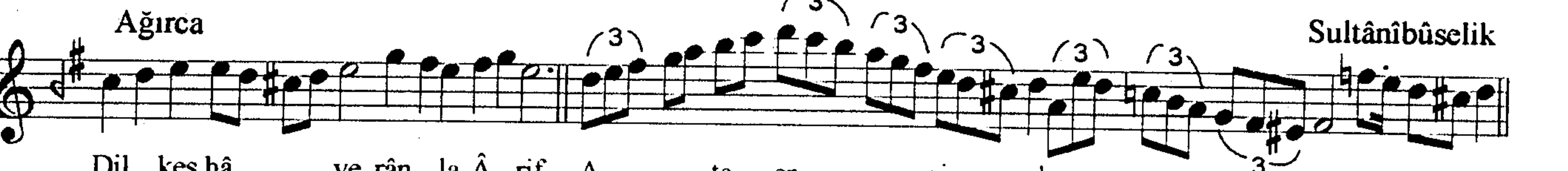

Dilkeşhâverân

Ağırca

Sultânîbüselik

a tempo

Rast Kâr-ı Esâtîze (6)

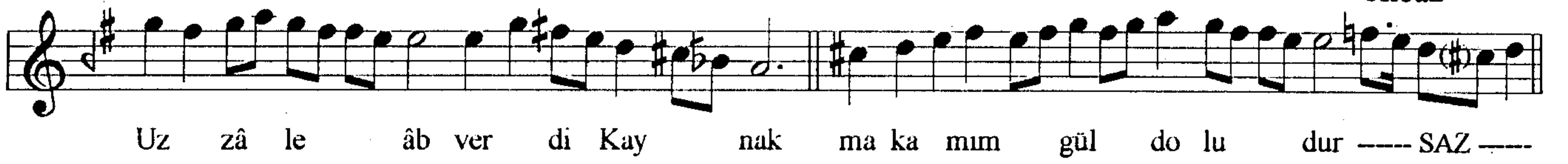
Selmek

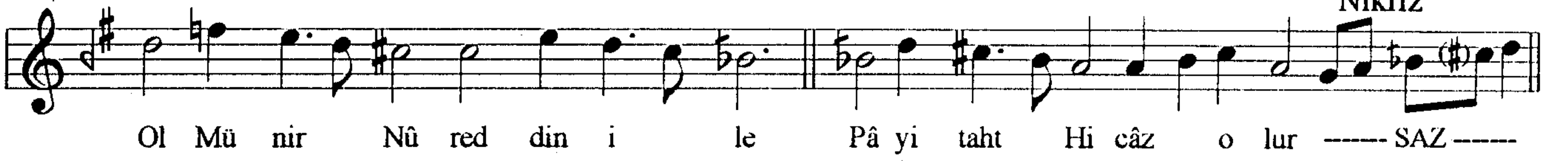
Uzzâl

Hicâz

Nikrîz

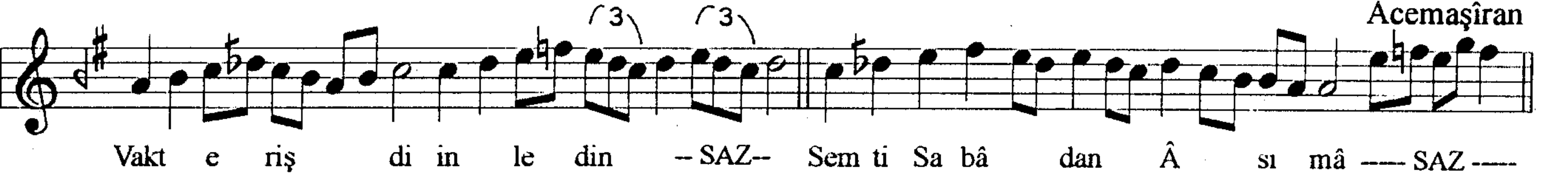
Hüzzâm

Sabâ

Acemaşîran

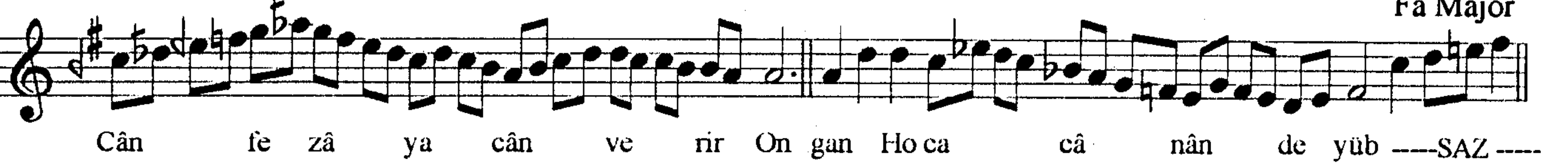
Şevkefzâ

Cânfezâ

Fa Majör

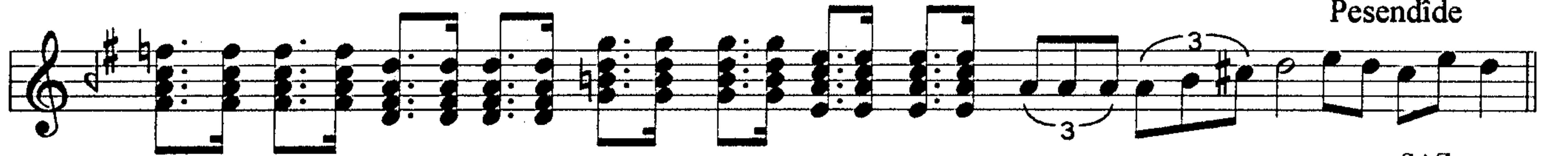

Rast Kâr-ı Esâtîze (7)

Fa Majör-Re Minör-La minör

Sa lâ hat tin lç li düş tü şim di bir den ha tı ra Sa lâ hat tin lç li düş tü şim di bir den ha tı ra

Hem ma jör le hem Mi nör le hem Ma jör le hemMi nör le söy le di ten ni te nâ ---- SAZ ----

Mut ri bân he mân be ğen di Dok tor A lâ ed di ni -- SAZ --

Bir ge ce gel di Pe sen dî de tu tup il lîy yi ni ---- SAZ ----

Düş tü Fe rah nâk A şî rân Do ğan Er ğin ku lu na

Kal' a yı Çan dan yü rü dü gir di Hak kın yo lu na ---- SAZ ----

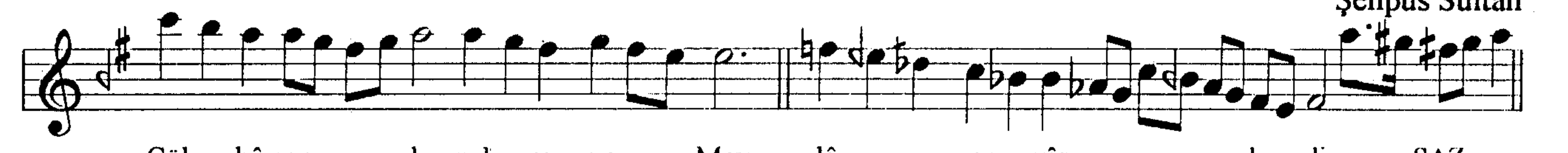
Vec di dil Â yân o lun du şim di Rû hî şe rî fe -- SAZ --

Fey zi Yek tâ bul du Hak kî ol mü bâ rek ha rî fe ---- SAZ ----

Ci nuçen Tan rı ko rur ---- SAZ (Ud) ---- Şed di Sa bâ yı söy le di ---- SAZ ----

Gül bû sey le yal va rıp Mev lâ ya per vâz ey le di ---- SAZ ----

Rast Kâr-ı Esâtîze (8)

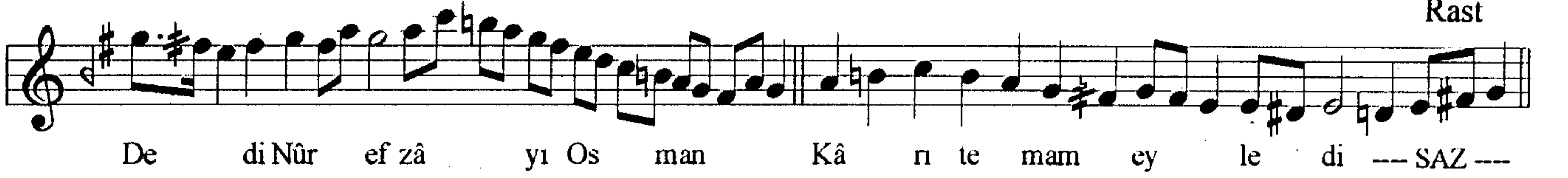
Dilniyâz

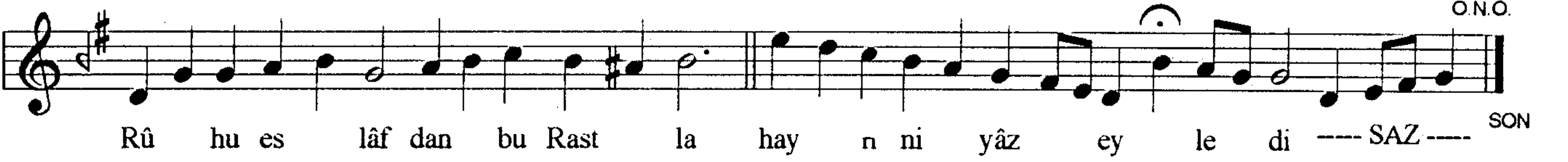
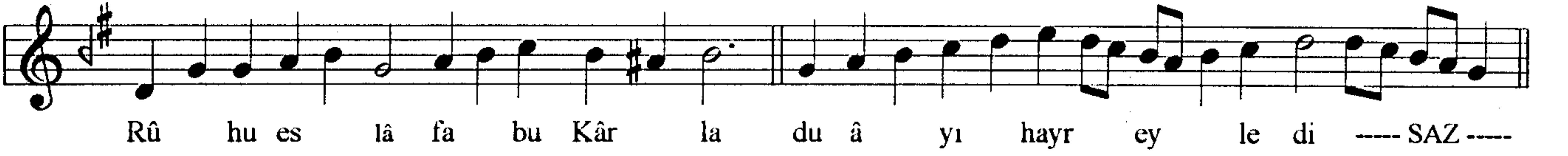
Nûr-efzâ

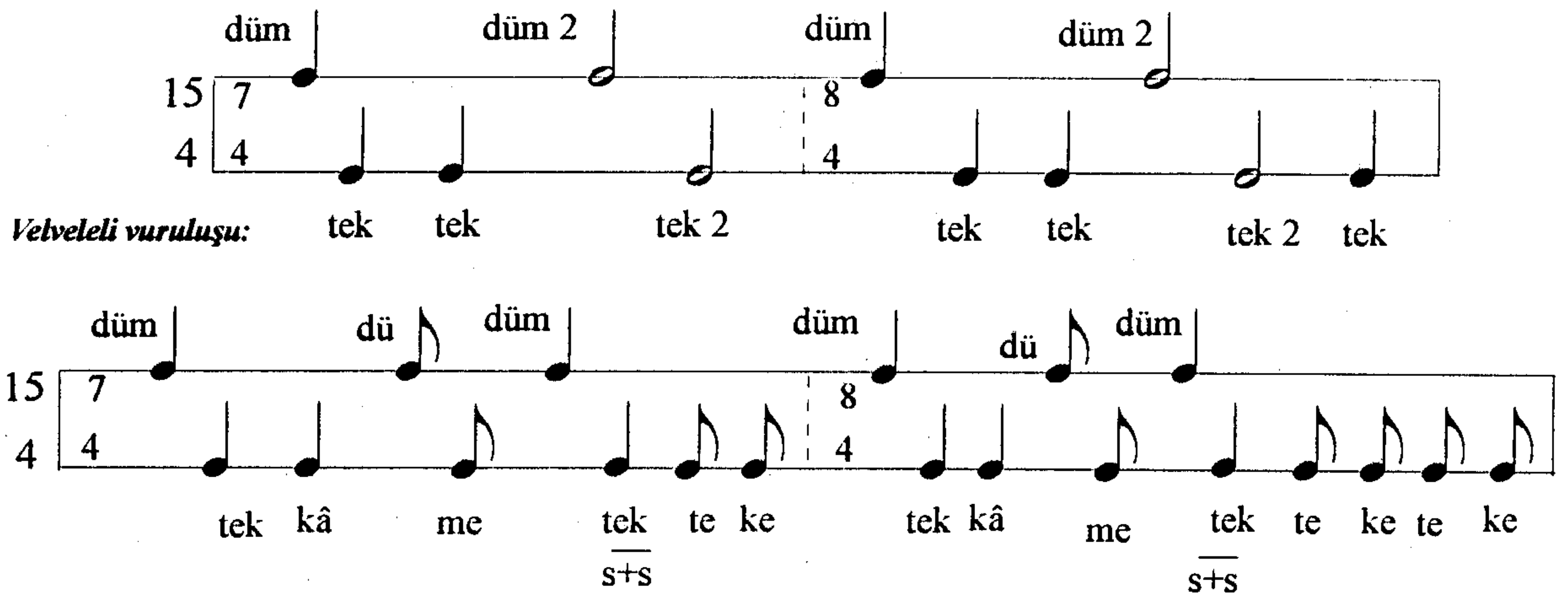
Rast

Rast

KÂR RAKSÂNİ USÛLÜ*

*Kâr Raksânî usûlü bestekâr tarafından bulunmuş ve ilk defa bu eserde kullanılmıştır.

RAST KÂR-I NÂTİK

Ez- Nâtik-ı Kâr-ı Rast-ı Zâkir-i Esâtîz ü Makâmat

“Makamları ve üstâdları zikreden Rast Kâr-ı Nâtik’dir”

(66 makam ile 80 bestekâr ve müzisyen ismi zikredilmiştir)

Kâr-ı Abdülkâdir ile Rast getirdim ben sözü Sonra Pencügâh’e Hâfız ile çevirdim yüzü	<i>Abdülkâdir Merâgî (1360 - Mart 1435)</i> <i>Hâfız Post (1630 - 1694)</i>
Ol mübârek tekbîr-i İtrî’de kıldım da Segâh Mâhûr oldu nağme döndü Bekâr Ağa’ya nigâh	<i>Buhûrîzâde Mustafa İtrî Efendi (1640 - 1772)</i> <i>Ebûbekir Ağa (1685 - 1759)</i>
Kadrî-i Âmâ Efendî’den Nevâ aldım hemân Bir Bayâtî söyledim Tab’î’ye geldiğim zaman	<i>Kadri Çelebi (? - 1650)</i> <i>Tab’î Mustafa Efendi (1705 - 1770)</i>
Bûselik faslı Recep Çelebî’siz olmaz deyû Eyledi Şehnâz’da Nazîm Çelebî hây ü hûyu	<i>Çömlekçizâde Recep Çelebi (? - 1701)</i> <i>Yahyâ Nazîm Çelebi (1650 - Şubat 1727)</i>
Mustafa Çavuş ile Şehnâz Bûselik gelir Sûz-i Dil Abdülhalim Ağa ile şûle verir	<i>Tanbûrî Mustafa Çavuş (1689 - 1757)</i> <i>Abdülhalim Ağa (1720 - 1802)</i>
Kara İsmâil Ağa’yla ctdim Hüseyinî tamam Zencîr-i Nişâburek Enfî Hasan’la pür-makam	<i>Kara İsmâil Ağa (1674-1724)</i> <i>Enfî Hasan Efendi (1670 - 1729)</i>
Dem gelir yol Mehmed Ağa ile Hisâr’a düşer Bir Muhayyer yâr sevip de Hacı Sâdullah şaşar	<i>Çiroz Mehmed Ağa (? - 1850?)</i> <i>Hacı Sâdullah Ağa (1730 - 1801)</i>
Kim Bayâtî Arabân’la göz koyar Mihribân’a Sûz-i Dilârâ düşer Sultân Selîm Sâlis Han’a	<i>III. Sultân Selîm Han (24 Aralık 1761 - 28 Temmuz -1808)</i>
Sazkâr eyledi elinden çıktı İlya Hû dedi Tanbûrî İsak gelip işte Gülizâr bu dedi	<i>İlya (1718 - 1799)</i> <i>Tanbûrî İsak (1745 - 1814)</i>
Dervîş İsmâil hemân Sultânı olmuş Yegâh’ın Vardakosta mübdi- i makamı Ferâhfezâ’nın	<i>İsmâil Dede Efendi (9 Ocak 1778 - 29 Kasım 1846)</i> <i>Vardakosta Ahmed Ağa (1728 - 1794)</i>
Önce Şâkir Ağa Enderûn’da Ferâhnâk bulur Sonra Dellâlzâde arar fasl-ı Yegâh’da huzûr	<i>Şâkir Ağa (1779 - 1840)</i> <i>Dellâlzâde İsmâil Efendi (1797 - 1869)</i>
Dilhayat Kalfa’ya koştum fasl-ı Evcârâ deyûb Zâvîl eyler şimdi dil Mehmed Ağa’ya meyledüb	<i>Dilhayat Kalfa (1710 - 1780)</i> <i>Mehmed Ağa (? - 1800)</i>
Rahat’ül ervâh’a Dervîş Mehmed’im bir yol bulur Mustafâ’ya Evc’i göstermek de İzzet’le olur	<i>Dervîş Mehmed Efendi (? - 1680?)</i> <i>Kazasker Mustafâ İzzet Efendi (1801 - 15 Kasım 1876)</i>
Fennî Ertuğrul makamı hayli Irak eyledi Çârgâh’da buldu Kutb’ün’nâyî Hakk-ı ebcedi	<i>İsmâil Fennî Ertuğrul (1856 - 29 Ocak 1946)</i> <i>Kutb’ün’nâyî Osman Dede (1652 - 1730)</i>
Medhiyeler ile Hâşim Tarz-ı Nevîn söyledi Nâyî Emin Dede Şîve-nümâ ile inledi	<i>Hâşim Bey (1815 - 1868)</i> <i>Neyzen Emin Dede Efendi (? - 1745)</i>
Ol Muhayyer Kürdî’de Rif’at Bey’in hikmeti var Nikoğos Ağa ile Acem Kürdî dili sarar	<i>Rif’at Bey (1820 - 1888)</i> <i>Nikoğos Ağa (1836 - 9 Eylül 1985)</i>
Dede Zekâî Hicâzkâr ile bülbül yâd eder Hacı Ârif Bey’le Kürdîlihicâzkâr şâd eder	<i>Zekâî Dede Efendi (1825 - 24 Kasım 1897)</i> <i>Hacı Ârif Bey (1831 - 28 Haziran 1885)</i>

Bimen Efendi'yle Selânik'li Ahmet Bey'ler
Fahriyâne(1) tarz ile bu makamı çok sevdiler

Tanbûrî Ali Efendî Nihâvend'le pey-â-pey
Şedd-i Arabân'la coştı Tanbûrî Cemil Bey

Neveser'le takdîr uydu ol Âfet Efendî'ye
Hacı Fâik Bey Dügâh'ı etdi dosta hediye

Sûzinâk oldu cihânda nağmesi ol Râsim'in
Şevkî Bey Uşşâk'a dâvet eyledi dîvânesin

Rahmi Bey'de Müsteâr oldu makam âh eyleyüb
Üdî Nevres vurdu mızrâb İsfahan'ı söyleyüb

Verdi gönlün Bestenigâr'a Ziyâ Bey aşk ile
Kıldı Bûrhân-ı (2) halef kim emr-i Bülend ile

Râuf Yektâ muzafferdir Zafer Darb'ı (3) ile
Eyledi irâe râhı Ezgi ile Arel'e

Buldu hem-cân Dil-Keşîde Ahmed Avni Bey ile
Mûsikînin ilmini yazdı Arel Lâlegül'e

Karcıgar'la Lem'i Bey karşımda pür-hande durur
Dilkeşhâverân'la Ârif Ataergin dem vurur

Mustafa Kemal Atatürk dâhi asker hem edîb
Sevdi mûsikîyi san'atkârı baş tâcı edip

Bir Refik Fersan gelir Sultânî Bûselik çalar
Fâhire Fersan'la hem-dem Selmek'e nağme arar

Uzzâl'e âb verdi Kaynak makamım gül doludur
Ol Münir Nûreddin ile Pây-i taht Hicâz olur

Söyledi Fâize Ergin Nikrîz'i tanbûrdan
Ağladı Hûzzâm Salâhaddîn Pınar'a dûrdan

Vakt erişdi inledi semt-i Sabâ'dan Âsımâ
Dost gelir hem Acemaşîrân'la İsmâil Bahâ

Şevki efzâ etdi Çağla bir elîm derd söyleyüb
Cân-Fezâ'ya cân verir Ogan Hoca cânân deyüb

Tilmizânı çokdur ânın analım âlâ ile
Etdi Altmış dört mısra necm-i Süheylâ ile

Salâhaddîn İçli düştü şimdi birden hâtıra
Hem Majörle hem Minörle söyledi tenni tenâ

Mutribân hemân beğendi Doktor Alâeddin'i
Bir gece geldi Pesendîde tutup illiyini

Nevzat Athğ Ender Ergün'le Koro yönettiler
Cemil'i Mes'ûd edip hem çok da saygı gördüler

Bimen Şen (1873 - 9 Ağustos 1943)
Selânikli Ahmet Efendî (1868 - 4 Aralık 1927)

Tanbûrî Ali Efendî (1836 - 1902)
Tanbûrî Cemil Bey (9 Mayıs 1871 - 4 Ağustos 1916)

Üdî Âfet Efendî-Hapet Mısırlıyan - (1850 - 14 Ocak 1922)
Hacı Fâik Bey (1831 - Ocak 1891)

Ahmet Râsim Bey (1864 - 22 Eylül 1932)
Şevkî Bey (1860-20 Temmuz 1891)

Rahmi Bey (27 Aralık 1865 - 29 Nisan 1924)
Üdî Nevres Bey -Orhon- (1873 - 21 Ocak 1937)

Bestenigâr Ziyâ Bey (1877 - 1926)
Bülend Gündem (16 Şubat 1929)(B. Ziyâ Bey'in yeğeni)

Râuf Yektâ Bey (27 Mart 1871 - 8 Ocak 1935)
Subhi Ezgi (1869 - 12 Nisan 1962)

Ahmed Avni Konuk (1871 - 19 Mart 1978)
Hüseyin Sâdeddin Arel (18 Aralık 1880 - 6 Mayıs 1955)

Lem'i Atlı (1869 - 25 Kasım 1945)
Zeki Ârif Ataergin (1896 - 4 Ocak 1964)

Mustafa Kemal Atatürk (19 Mayıs 1881- 10 Kasım 1938)

Refik Fersan (1893 - 13 Haziran 1965)
Fâhire Fersan (1900 - 3 Ocak 1997)

Sâdeddin Kaynak (1895 - 3 Şubat 1961)
Münir Nûreddin Selçuk (1900 - 27 Nisan 1981)

Fâize Ergin (1894 - 21 Şubat 1954)
Selâhattin Pınar (22 Ocak 1902 - 6 Ocak 1960)

Yesârî Âsım Arsoy ("1896"1900 - 19 Ocak 1992)
İsmâil Bahâ Sürelsan (19 Kasım 1912 - 12 Nisan 1998)

Cevdet Çağla (1900 - 22 Şubat 1988)
Emin Ogan (14 Eylül 1906 - 4 Şubat 1985)

Süheylâ Altmışdört (4 Mayıs 1924 -)

Selâhattin İçli (6 Ekim 1923 -)

Alâeddin Yavaşca (1 Mart 1925 -)

Nevzat Atlğ (14 Ekim 1925 -) Ender Ergün (18 Nisan 1945 -)
Mes'ûd Cemil (1902 - 31 Ekim 1963)

Mûsikinin tarihini yazdı **Yılmaz Öztuna**
Ol **Murat Bardakçı** takrîz eyledi hasbî-gûnâ

Yılmaz Öztuna (30 Eylül 1930-)
Murat Bardakçı (1955-)

Görmedi bir gün cihanda gülmedi rû-şen-velî
Olmadı **Kânî Karaca** kimseye muhtac belî

Kânî Karaca (1930-30 Mayıs 2004)

Bir ilâhî savt idi hem bestekâr mevlîd-hân
Sıdkı Sezgin seb'a-kıraât ile Kur'an-hân

Bekir Sıdkı Sezgin (1 Temmuz 1936-10 Eylül 1986)

Devr-i ***Bedreddin Dalan**'la mûsiki bulsun huzûr
Ehi-i san'at **Yeditepe**'den hemân duysun gurûr

Bedrettin Dalan (18 Temmuz 1942-)

Düştü **Ferâhnâk-Aşîrân Doğan Ergin** kuluna
Kal'a-yı Çan'dan yürüdü girdi Hakk'ın yoluna

Doğan Ergin (23 Ocak 1941- 29 Haziran 1998)

Vecd-i Dil Ayân olundu şimdi **Rûhî şerîf'e**
Feyz-i Yektâ buldu **Hakkı** ol mübârek harîfe

Rûhî Ayangil (12 Aralık 1952 -)
İsmâil Hakkı Özkan (15 Nisan 1941 -)

Cinuçen Tanrıkorur Şedd-i Sabâ'yı söyledi
Gülbûse'yle yalvarıp **Mevlâ'ya** pervâz eyledi

Cinuçen Tanrıkorur (20 Şubat 1938 - 28 Haziran 2000)

Doğrusöz Şehpûs-Sultân kıldı Hakk'a n'eyledi
Dil-Niyâz'la **Tolga Bektâş** arşı mesrûr eyledi

İrfan Doğrusöz (5 Şubat 1927 - 3 Temmuz 2003)
Tolga Bektâş (1 Ekim 1976 -)

Dedi **Nûr-efzâ'yı** **Osman Kâr'ı** temâm eyledi
Rûh-ı eslâfa bu **Rast**'la duâ-yı hayr eyledi
Rûh-ı eslâfdan bu **Kâr**'la hayrî niyâz eyledi

Osman Nuri Özpekel (3 Mart 1957 -)

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

- (1) *Kürdîlihîcâzkâr makamına aşırı sevgisi ile bilinen yaylı tanbûr sanatçısı Fahrettin Çimenli.*
- (2) *Bestenigâr makamına aşırı sevgisi ile bilinen amatör müzisyen ve iş adamı Burhan Tuncel.*
- (3) *Darb-ı Zafer: Rauf Yektâ Bey'in bulduğu beş zamanlı bir usûl.*
- Yirmi dört, otuz iki, otuz beş, otuz altı, otuz yedi, otuz sekiz, ve otuz dokuzuncu beyitlerde makam ismi olmadığından bu beyitler besteye alınmamıştır.
- *Bu **Kâr-ı Nâtık**; san'at ve san'atçıya duyduğu yüksek saygı ve sevgisi dolayısıyla Sayın **Bedrettin Dalan**'a ithâf edilmiştir.
- Kâr-ı Nâtık**'ın şiir ve bestesi için fikir sorduğum bütün dostlarım ve hocalarımla; tarihçi **Murat Bardakçı** ve müzikolog **İsmâil Hakkı Özkan**'a teşekkürlerim sonsuzdur.

Osman Nuri ÖZPEKEL
10 Kasım 2004 Maçka